

Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag till en ny lag som ska reglera under vilka förutsättningar Rikspolisstyrelsen ska registrera uppgifter om personer som har drabbats av, eller kan befaras ha drabbats av, bl.a. allvarliga katastrofer utomlands.

Den nya lagen har tagits fram bl.a. för att komma till rätta med de brister som framkommit när det gäller informationshanteringen vid sådana händelser och för att klargöra ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter. Förslaget innebär att Regeringskansliet kan fatta beslut om att Rikspolisstyrelsen ska inleda en registrering av personuppgifter i samband med att en sådan händelse har inträffat och som har drabbat eller kan befaras ha drabbat ett stort antal personer med anknytning till Sverige.

Syftet med förslaget är i första hand att underlätta berörda myndigheters arbete med att söka efter och identifiera de som är drabbade samt att underlätta arbetet med att på olika sätt hjälpa och bistå dessa personer. Ett annat syfte är att förbättra möjligheten att förse anhöriga och andra med relevanta uppgifter.

Den föreslagna regleringen innebär en avvägning mellan å ena sidan intresset av att ett effektivt hjälparbete kan utföras och det därmed sammanhängande behovet av informationsutbyte, och å andra sidan intresset av att den enskilde skyddas från intrång i den personliga integriteten.

Lagen tillåter, utan hänsyn till den registrerades inställning, en behandling av de personuppgifter som behövs för att uppfylla registrets ändamål.

Lagen innebär vidare att vissa myndigheter och andra, närmare bestämt Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna, polismyndigheterna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen samt landstingen, åläggs en skyldighet att till Rikspolisstyrelsen rapportera uppgifter som de innehar och som kan vara av betydelse för registrets ändamål. Samma skyldighet föreslås gälla för den som yrkesmässigt säljer resor eller transporterar passagerare.

Rikspolisstyrelsen ska enligt lagen vara skyldig att lämna ut uppgifter ur registret till Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna, polismyndigheterna, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen, kommunerna och landstingen. Dessa aktörer har typiskt sett ett behov av aktuella personuppgifter för att kunna utföra sina verksamhetsuppgifter i de situationer som nu är aktuella.

Det föreslås att det införs en särskild bestämmelse i sekretesslagen (1980:100) som tar sikte på uppgifterna i registret. Enligt bestämmelsen ska det råda en presumtion för sekretess när det gäller uppgifter om enskilda personliga förhållanden som behandlas i registret.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Författningsförslag

1. Förslag till lag om Rikspolisstyrelsens register för personuppgifter vid vissa händelser i utlandet

Härigenom föreskrivs följande.

Förutsättningar för registrering av personuppgifter

1 § Vid en allvarlig kris, katastrof eller annan liknande händelse i utlandet där många människor som är svenska medborgare eller som är bosatta i Sverige har drabbats eller kan befaras ha drabbats, ska Rikspolisstyrelsen, efter beslut av Regeringskansliet, med hjälp av automatiserad behandling föra ett register med personuppgifter i enlighet med vad som anges i denna lag.

Lagen gäller i tillämpliga delar även uppgifter om avlidna personer.

Förhållande till personuppgiftslagen

2 § Om inte annat följer av denna lag, eller föreskrift som har meddelats med stöd av den, tillämpas personuppgiftslagen (1998:204) vid behandlingen av personuppgifter i registret.

Personuppgiftsansvar

3 § Rikspolisstyrelsen är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i registret.

En myndighet, en kommun eller ett landsting som har direktåtkomst till uppgifter enligt denna lag ansvarar för att åtkomsten begränsas enligt 8 §.

Ändamål

4 § Personuppgifter får behandlas för att

1. underlätta arbetet för berörda myndigheter att identifiera och söka efter de personer som har drabbats av en sådan händelse som avses i 1 §,

2. i övrigt underlätta arbetet för de myndigheter, kommuner och landsting som har till uppgift att på olika sätt hjälpa och bistå de som har drabbats av en sådan händelse och som därvid är i behov av personuppgifter,

3. förmedla information om de som har drabbats till deras anhöriga och närstående,

4. förmedla allmän information om händelsen, samt

5. planera, följa upp och utvärdera den verksamhet som avses i punkterna 1–4.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas genom att lämnas ut till den registrerade själv, till riksdagen och regeringen samt, i den utsträckning uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning, till andra. En behandling får också ske för diarieföring enligt 15 kap. sekretesslagen (1980:100). I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Personuppgifter som får behandlas

5 § Behandling av personuppgifter som enligt denna lag är tillåten får utföras även om den enskilde motsätter sig behandlingen.

6 § Endast sådana personuppgifter som behövs för de ändamål som anges i 4 § får behandlas.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka personuppgifter som registret får innehålla.

7 § Uppgifter om sådana personer som avses i 1 § och som rör hälsa eller som beskriver en persons utseende får behandlas utan hinder av 13 § personuppgiftslagen (1998:204), om det är nödvändigt med hänsyn till registrets ändamål. Uppgifter som beskriver en persons utseende ska alltid utformas på ett objektivt sätt med respekt för människors lika värde.

Uppgifter om personnummer eller samordningsnummer för sådana personer som avses i första stycket får behandlas utan hinder av 22 § personuppgiftslagen.

Tillgången till personuppgifter

8 § Tillgången till personuppgifter i registret ska alltid begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Sökbegrepp

9 § Sådana personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får inte användas som sökbegrepp.

Det är trots förbudet i första stycket tillåtet att som sökbegrepp använda uppgifter om sådana personer som avses i

1 § och som rör hälsa eller som beskriver en persons utseende, om det behövs för att uppfylla syftet med behandlingen.

Skyldighet att lämna uppgifter till registret

10 § Följande myndigheter ska till Rikspolisstyrelsen lämna sådana uppgifter som de innehar och som kan vara av betydelse för registrets ändamål.

1. Regeringskansliet,
2. utlandsmyndigheterna,
3. polismyndigheterna,
4. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt
5. Socialstyrelsen.

Samma skyldighet gäller för landstingen samt för den som yrkesmässigt säljer resor eller transporterar passagerare.

Uppgiftsskyldigheten enligt första och andra styckena ska fullgöras så snart som möjligt efter det att den uppgiftsskyldige fått vetskap om att en sådan händelse som avses i 1 § har inträffat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten.

Utlämnande av uppgifter från registret

11 § Uppgifter ur registret ska lämnas ut om det begärs av

1. Regeringskansliet,
2. utlandsmyndigheterna,
3. polismyndigheterna,
4. Rättsmedicinalverket,
5. Socialstyrelsen,
6. kommunerna samt
7. landstingen.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka andra myndigheter som ska kunna få ut uppgifter ur registret.

Den uppgiftsskyldighet som följer av första stycket, eller av föreskrifter som har meddelats i enlighet med andra stycket, omfattar endast sådana uppgifter som berörda myndigheter, kommuner eller landsting är i behov av enligt 4 §.

Utlämnande av uppgifter på medium för automatiserad behandling

12 § Endast enstaka uppgifter i registret får lämnas ut på medium för automatiserad behandling, om inte regeringen har meddelat föreskrifter om eller i ett enskilt fall beslutat att uppgifter får lämnas ut på sådant medium även i andra fall.

Direktåtkomst

13 § De myndigheter och andra som anges i 11 § första stycket får ha direktåtkomst till sådana personuppgifter i registret som de har behov av enligt 4 §.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka andra myndigheter som får ha direktåtkomst till personuppgifter i registret. Även i ett sådant fall ska direktåtkomsten begränsas till att avse de personuppgifter som myndigheten är i behov av enligt 4 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om omfattningen av direktåtkomsten samt om behörighet och säkerhet.

Gallring

14 § En personuppgift i registret ska gallras senast 12 månader efter det att den registrerades.

Vad som sägs i första stycket hindrar inte att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att uppgifter får bevaras för historiska, statistiska

eller vetenskapliga ändamål, eller för att möjliggöra en sådan planering, uppföljning och utvärdering som avses i 4 § första stycket 5.

Vad som sägs i första stycket hindrar inte heller att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i ett enskilt fall får besluta att en uppgift ska bevaras längre om det finns synnerliga skäl för det. Ett sådant beslut ska omprövas varje år.

Information till den registrerade

15 § Information enligt 23 § personuppgiftslagen (1998:204) behöver inte lämnas av Rikspolisstyrelsen, om det med hänsyn till omständigheterna inte finns tid till det.

Rättelse och skadestånd

16 § Bestämmelserna i 28 och 48 §§ personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska gälla vid behandling av personuppgifter som utförs i registret.

Tillsyn

17 § Förbud enligt 44 och 45 §§ personuppgiftslagen (1998:204) får inte förenas med vite.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

2. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att det i sekretesslagen (1980:100) ska införas en ny paragraf, 7 kap. 53 §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

53 §

Sekretess gäller i den verksamhet som avser förande av eller uttag ur Rikspolisstyrelsens register för personuppgifter vid vissa händelser i utlandet för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.